

KODAVERE MURRAKUS VANASÕNAD. VASTUS

Kodavere murrak	Kirjakeel	Millal tähistatakse?	Seletus, kommentaar
<u>Küünlapäev</u> oo talve seljaluu.	<i>Küünlapäev on talve selgroog.</i>	2. veebr	<i>Küünlapäeva peeti Lõuna-Eestis talve keskpaigaks, mujal oli selleks tõnisepäev (17. jaan).</i>
<u>Maarjapäev</u> antse pooste ja tüdrukile võti kätte.	<i>Maarjapäeval antakse poistele ja tüdrukutele võti kätte.</i>	25. märts	<i>Maarjapäevast alates võisid tüdrukud magada väljas (aidas). Poisid andsid neile võtme. (See oli nali, mis kuulus kombestikku: poisid lõikasid puust võtme või tegid aiarioikale säljud sisse ja viisid selle tüdrukutele.)</i>
Kui <u>jüripäeval</u> katuse piäl lund ei õle, siis külm vilja ei võta.	<i>Kui jüripäeval katuse peal lund ei ole, siis külm ei võta vilja ära.</i>	23. apr	<i>Kui jüripäeval on nii soe, et lumi on katuselt sulanud, siis ei võta külm vilja ära.</i>
<u>Piitri</u> põud paab vilja kinni.	<i>Peetripäeva põud paneb vilja kinni.</i>	29. juuni	<i>Kui juuni lõpp on põuane, jääb vilja kasv kinni.</i>
Kui <u>seitsmevenna-päeval</u> vihma sadab, siis olla seetse nädalad järgimööda vihmasadamine ja ropp ilm.	<i>Kui seitsmevenna-päeval sajab vihma, siis on seitse nädalat järjest vihmasadu ja halb ilm. (NB! ropp ilm on argikeelne)</i>	10. juuli	<i>Seitsmevennapäeval alanud vihmasadu kestab seitse nädalat järjest.</i>
Lina käsnud vaata-ma tulla <u>juagupi-päeval</u> .	<i>Lina käsķinud ennast vaatama tulla jaagupipäeval.</i>	25. juuli	<i>Jaagupipäeval algas linalõķkus (ja üldse lõķusaeg), pärast seda hakķasid rohittaimed puituma.</i>
Üäbik tuub üüsuaja, päisuke tuub pää-väsuaja, lõivuke lõunesuaja.	<i>Ööbik toob öösooja, päisuke päevasooja, lõõķe lõunasooja.</i>	—	<i>Ööbikū saabudes lähevad ööd soojemaks, päisukese saabudes päevad soojemaks, lõõķese saabudes keskpäev soojemaks.</i>
<u>Laarits</u> laatab kapsa-lehti, <u>pärtel</u> pöörab päid.	<i>Lauritsapäeval laotab kapsas lehti, pärtlipäeval pöörab pead.</i>	10. aug (lauritsapäev), 24. aug (pärtlipäev)	<i>Lauritsapäeval lähevad kapsad lehte, pärtlipäeval hakķavad looma päid.</i>
Kärbes kiitnud: „Siäsk elas seeni-ajani, parm <u>pärtli-päevani</u> , mina mees <u>mihķlipäevani</u> .”	<i>Kärbes ķiitnud: „Sääsk elas seeneajani, parm pärtlipäevani, mina mihķlipäevani.”</i>	24. august (pärtlipäev), 29. september (mihķlipäev)	<i>Sääskū jätķub seeneajani, parmused augusti lõpuni, kärbseid septembri lõpuni.</i>